

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 48.

Среда, 12. Децембра 1918.
БЕОГРАД.

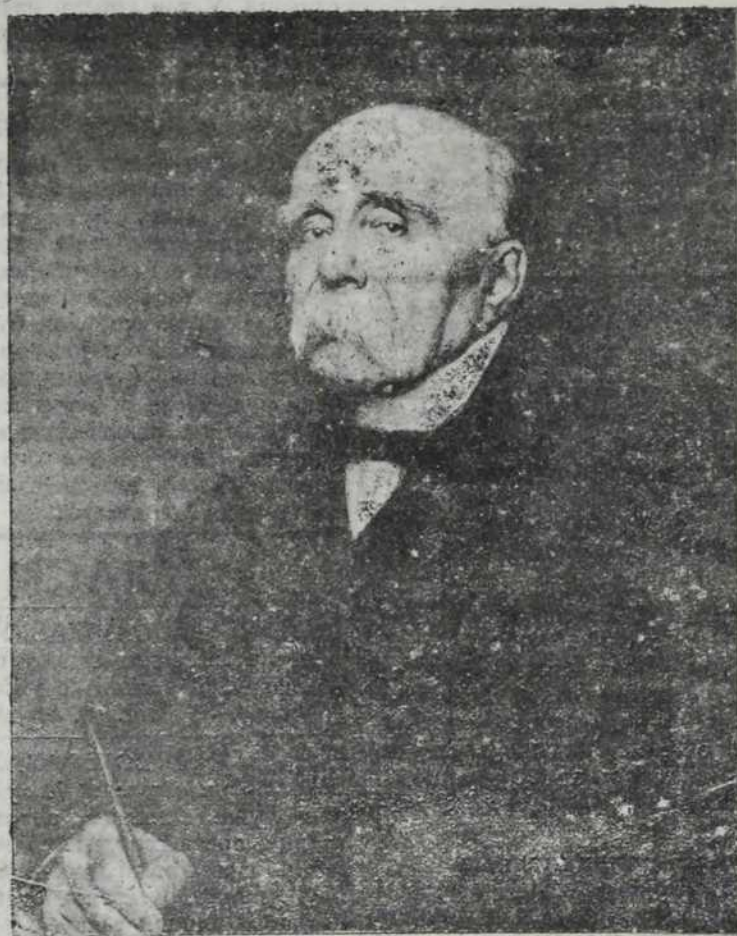
Излазе сваког дана у 4 сата по подне.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукопис и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

A l'occasion de la fête de Noël nous sommes heureux de féliciter nos chers alliés.

КЛЕМАНСО

ПРЕДСЕДНИК ФРАНЦУСКОГ МИНИСТАРСТВА.

Клемансо.

Жорж Клемансо, један од шефова радикалне странке у Француској, рођен је у Мујерон-ан-Шаре у Вандеји 1841. године. Потомак је старе племићке вандејске породице, која се одликовала храброшћу, гордошћу и побожношћу до фанатизма. Клемансо је наследио све особине својих предака, само што његов фанатизам није верски, већ политички.

Клемансо је студирао медицину и неко време био практичан лекар, и као такав задобио симпатије да је 1871 у Монмартру изабран за мера. Две године доцније изабран је за народног посланика, и за пуних двадесет година био је један од најјачих људи у францускоме парламенту. Као говорник сјајан, пун темперамента и безобзиран, никога се није бојао, а противници су стрепели од њега, због чега је добио надимак „тигар“. Али је најјача страна његовог карактера била несебичност: за себе није хтео ништа, никоме није морао бити обвезан, и због тога је био јак, због тога су га се бојали. Као неумиگان критичар он је за двадесет година био најсилнији посланик у француској комори: многи су га мрзели, нико га није волео, али су му се сви дивили. Он је обарао министарства једно за другим: 14. Јануара 1882 Гамбету, за

тим Фрејсинеа, 18. Марта 1885 изазвао је буру у комори противу Жила Феррија, 1887 оборио је Гоблса, а концем исте године комора је прихватила његов прелаз на дневни ред, који је приморао Жила Гревија да поднесе оставку на председништво републике. Политичке партије — чак и оне које нису биле истога програма с њиме — радо су ишле за његовим вођством, али се је он увек после победе повлачио, ма да су његови противници желели видети га на влади. Други су место њега долазили на владу, али само дотле, док је он хтео.

После двадесет година господарства у Парламенту дошао је изненада нагао пад Клемансовљев 1893 године. То се десило на овај начин: једна група фалсификатора метнула је и његово име на листу издајника и шпијуна у енглеској служби, која је тобож била украдена из енглеског посланства. То употребе његови противници и не дадоше му да се у комори одбрани. Клемансо је изгубио био моћ, али не и достојанство. Он је поносито избегавао да дискутује са глумом и ситном гомилом својих противника, само се више није кандидовао. Пуних 13 година био је удаљен од политике и парламента Тек за време Драјфусове афере ушао је Клемансо понова у политички живот,

и његови чланци у листу „Орср“ (Зора) највише су допринели победи. У ово доба, Клемансо, коме је било 60 година, почео је писати приче, романе и написао је једну драму: „Вео среће“. Године 1906 кандидовао се за Сенат и буде изабран. Два месеца доцније постао је министар унутрашњих дела у кабинету Саријановом на опште чуђење пријатеља и противника. После пада Саријановог постао је Клемансо шеф владе. На влади је показао необичну енергију и своју гвоздену руку. И ако је раније био противник освајања, под његовом владом бомбардована је Казабланка и отпочело освајање Марока. Гоно је социјалисте и „општи савез радника“, а Париз је претворио у војнички логор, да би спречио прославу 1. Маја. Када је због тога интерпелисан у комори и напоменута његова ранија борба за неограничену слободу збора и удружења, он је одговорио: „Сада стојим на другој страни барикаде.“ За тим је угушио побуну 17. пешачког пука, побуну виноградара и штрајк поштанских службеника. Са владе се повукао сам изненадно, и ако је имао већину у комори (7. Јула 1909). То је тако дошло изненадно, да се у Паризу говорило: „Клемансо је тако навикао да обара министарства, да је сам себе оборио, кад није имао кога другога према себи“. За тим је основао лист „Слободан Човек“, у коме је са младалачком свежином ударао на све стране. Нарочито је био противан да се Поенкаре изабере за председника републике. За време рата, услед сметња због пензуре, променио је назив своје листу у „Окован човек“. За време рата критиковао је недовољну енергију којом се рат води. У најкритичнијем моменту, када су Париз и Француска били у опасности од непријатеља, Клемансо буде позван на владу. Са патриотском готовошћу он је примио владу и портфељ министра војног. Предузео је све мере за одбрану Париза и спас Француске, изабрао је Фоша за главног команданта и код савезника протурио да буде јединство команде. Успех није изостао, и сад је Клемансо на делу показао, да је најјачи човек у Француској у позитивном смислу, и једна од најзначајнијих појава у Француској Историји.

Ратне и политичке вести

Јадрански проблем.

„Тајмс“ јавља из Рима, да је јавно мишљење у Италији јако узбуђено због јадранског проблема. То је питање по-

стало још оштрије, због тежње Југославије, да савезнике раздраже против Италије. У Риму се чују небројене тужбе противу француских и енглеских листова, нарочито се протестује противу поступака Француза у Јадранском мору, који се сматра као одобравање Славенима.

Нов немачки министар спољних послова.

Пошто је д-р Солф дао оставку, то је за државног секретара за спољне послове наименован граф Брокдорф-Ранцау, досадањи немачки посланик у Копенхагену.

Сазонов — министар.

Из Хага јављају, да је бивши руски министар спољних послова Сазонов именован у Јекатаринославу за министра спољних послова свевруске владе, која води борбу против болшевика. Војска ове владе оперише између Волге и Дона. Тврди се, да је Сазонов успоставио везу са бившим руским посланствима у иностранству.

Талијански краљ у Паризу.

Талијански краљ са наследником принцем од Пијемонта, Орландом и Солином приспео је у Париз. На станици су га дочекали Поенкаре и Клемансо. Краљ је одсео у талијанском посланству. Становништво му је приредило бурне овације. Краљ је прво посетио Вилсона, а по том Поенкареа, са којим је конферисао 40 минута. У вече је био дине у Јелисејској палати, на коме су били чланови владе, сената, коморе, дипломатски кор и маршал Жофр.

ГОВОР

Г. Драгутина Пећића, народног посланика, одржао на братској вечери, приређеној у част Изасланства Народног Већа Словенаца, Хрвата и Срба, 22. новембра у Београду.

Опростите, Господо, што вас морам са неколико речи задржати на данашњем нашем братском скупу.

И ако је време, да се приступи разговору о послу, мени је тешко кренути се сад одмах тим путем. Вековима смо били раздвојени, кроз векове су нас учили, да смо једни другима противници, кроз векове су нас дражили једне против других. Данас нас ево окупљене тако близу једно поред другог, у тако блиском сусретству, разговарајући се о уређењу наше заједничке државе. И зато немогуће ми је ући у пословни говор, а прво не пожалити се браћи својој, не казати им патње наше, не рећи им издржане муке свакојаке.

Три године смо робовали, три године ужаса и понора. Пљачка, убијање, проституција, вешање и отимање, били су карактерни знаци владавине те

КОЛОСЕУМ

Представе сваког дана од 4 сата по подне.
Понедеоником и Четвртком нов програм.

КОЛОСЕУМ

три године дана. Насрнуше на светињу домаћег огњишта, насрнуше на част, отимали су имовину, цркву нам нису поштовали, веру су исмејавали. Ретка је ствар била видети њиховог угледног човека а да је далеко од пљачке. Од највишег до најнижег, са малим изузетком, свуда је стајала само пљачка и пљачка. Официри, војници цареви, нису презали да пљачкају сиромашни, мали, потлачени народ. Притискивали су на људе, крали их, у цељи да их осрамоте. Тражили су од њих појединаца, да раде нечасне улоге, њима корисне, и кад се ко усудио да одбије тај је зло пролазио. А кад им је ко мушка и куражно указао прстом на какву бесрамност захтева, могло се код њих приметити пренеражење. Разорили су нам друштво, истребили народ. И кад су под теретом сопствене трудежи и под ударцима с поља осетили да ће се срушити, покупише, господо, и оно мало што је било код нас, па све однеше са собом и срамно утекоше... Оставише народ осиромашен, оставише га без игде ичега, у најцрње доба, у недоба. Ето, господо, отуда допреше и до вас гласови о беди и ужасу, који код нас влада, о несрећи која нас дави. И за све то време, народ који је био овде, с ем малих изузетака, сјајно се држао. Није поклекнуо, није примио срамну понуду, чувао је част и достојанство Србиново. Ми смо се мучили, ми смо патили, али име, образ Србинов, то смо очували... И после свега тога, ето вас, ето и нас да се весело нађемо на заједничком послу, да већамо, да разговарамо: како кућу да уредимо.

Ступајући на земљиште Србије, колега Павелић је рекао: да сте дошли да се поклоните сенима палих јунака и да нас позивате да заједнички изградимо отаџбину нареду. А из хиљаде грла, заорише се гласи: Живео народ, живео народ... И одоше једи и одједи низ плаву Саву и тихо Дунаво, саопштавајући свету: да су се браћа здружила, да су се браћа сјединила...

Питате нас да ми пристајемо на заједнички рад, на заједницу на једну државу? О Боже мој! Па зар су вам мало толики узвици, зар вам је мало толики пристанак од толиког народа; е па ето и ми овде узвикујемо: пристајемо! пристајемо! (Бурни усклици: Живео...) Да, пристајемо да са вама заједно изградимо нашу заједничку и једну кућу, одвајану кроз толико векова. Поздрављамо чин уједињења браће у једну државу и са вама заједно узвикујемо: нека је благословена нова једна заједничка држава Југославија!

Али Ви нас, господо, још нешто питате? Ви желите да знате какву ми треба државу да изградимо? Шта мисле о томе партије у Србији? Како која од њих гледа на уређење те јединствене наше државе? Да вам одговорим и на то питање. Шта тражимо ми? На, господо, тражимо оно што народи од памтивека траже. Тражимо оно, ради чега је Божи

син распет на крсту. Тражимо оно, ради чега многи одоше на ломачу; тражимо оно, што је пре сто година прогласила знаменита француска револуција, тражимо оно ради чега је готово вођен овај рат. Тражимо да нова држава наша буде основана на слободи, једнакости и правди... (Одобравање и одушевљени усклици: Живео!)

Ми споља признајемо савез народа, као нову установу за заштиту малих против насиља великих. Признајемо обавезу међународни суд. Унутра тражимо стварање услова и заштиту да се појединац може развити до крајњих граница својих природних способности. Ми одбицујемо свако повлашћење вере, племена и људи по рођењу и партији. Ми смо уверени, да се те ствари могу реализирати једино у правој, уставној, парламентарној, демократској држави, основаној на општем, тајном, једнаком и пропорционалном гласању (Живо одобравање). Али, морам одмах рећи да смо најодлучнији противници сваког вештачког стварања већине, било насиљем било подмићивањем и извитоперавањем. Ми смо противници сваког изигравања права и слободе грађанске и злоупотребе владе и власти... Ми тражимо истинску, праву самоуправу народа у његовим општим пословима. Ми тражимо, што веће, и што јаче и шире учешће народа у његовим пословима. Ми смо за веће увођење народа у суђење. Ми смо за слободу штампе, за слободу збора и договора. Ми господо тражимо државу, која ће имати знаке умне зрелости и носити печат данашњег доба. Ако таку државу изградимо, онда смо ми учинили велико дело; онда је с поносом можемо предати нашим потомцима, да они у далекој будућности причају деци својој о чудним догађајима који су њихову претци извршили...

Наше је веровање, да се другчија Држава не може ни саградити. Народ који је из своје средине дао једног Крстошеца, дао Павелића, дао браћу Прибићевиће, дао Тресића-Павичића, Смодлаку, Сунарића, Лукинића и толике друге велике и гласовите људе, не може с нама овамо створити другчију државу, и го оваку какву сам казао. После тога, ми можемо мирне душе, завршивши тај посао, редом, лагано, један по један оставити земаљски живот, уверени: да смо створили државу, која ће бити пример и углед о колним народима, да смо учинили дело, на које ће векови са дивљењем гледати. (Бурни аплауз и узвици: Живео!)

Одлуке Министарског Савета.

Одлуком Министарског Савета од 9. овог месеца решено је, да три члана владе прегледају Устав Краљевине Србије. Пошто се из њега издвоје они чланови који по форми и садржини не би могли бити применени на целу територију Краљевине Срба, Хрватске и Словенаца, Устав ће се огласити као припремени Устав за целу Краљевину Срба, Хрватске и Словенаца.

Обе азбуке, кирилица и латиница, по одлуци Министарског Савета потпуно су равноправне и свако их може слободно употребљавати на целој територији Краљевине Срба, Хрватске и Словенаца. Све државне и самоуправне власти дужне су и у праву употребљавати и једну и другу азбуку, управљајући се у томе према жељи грађана.

Министарски Савет донео је одлуку 9. овог месеца, да се стари календар одмах замени новим у колико се тиче грађанских односа. Црквени део остаће још неизједначен до споразума са црквеним властима. Господин Лујо Бакотић одређен је да у томе предузме потребне кораке.

Министарски Савет донео је одлуку, да бан Хрватски има ранг министра с правом да присуствује седницама Министарског Савета, с правом саветодавног гласа. Исти ће ранг имати и остали шефови појединих покрајина — Срема, Бачке, Баната, Далмације, Босне и Херцеговине, и Црне Горе — ако се буду постављали.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Поклон Црв. Крсту.

„Добротворна Задруга Српкиња“ у Панчеву послала је нашем Црвеном Крсту вагон са брашном, житом и кукурузом, што је покупљено у Панчеву и четри околна села. Вагон су допртали у Београд и прегали чланови Нар. Већа из Панчева.

Позив.

Од стране Министарства Грађевина добили смо овај позив:

Сва инжењери и архитекте који се налазе у Београду моле се да изволе доћи у Министарство Грађевина 12. овог месеца у три часа по подне, ради упуштања око проценивања порушених и оштећених грађевина.

Позив пензионерима.

Г. г. пензионерима-кама, с молбом да изволе доћи на важан договор 14. децембра т. г. у 10 сати пре подне у хотел „Таково“ на Теразијама.

Тражи се вага.

Друштву за заштиту деце потребна је једна мања вага. Ко би имао такву, да прода или да на послугу, нека изволи јавити Краља Милана 64.

Зграда за Министарство за социјалну политику.

За Министарство за социјалну политику потребна је под закуп је на зграда од 6—10 удобних соба. Зграда треба да буде у центру вароши. Сопственици зграда, који су вољни да даду под закуп Министарству овакву зграду нека се обратe писменим понудом општини београдској, у којој да назначе закупну цену и услове.

Допутовали.

Господа: Јанко Спасојевић, бив. црногорски министар и члан Народног Већа Црне Горе; Франа Балони индустријалац; Митар Ђуровић, управник казниог завода.

Уједињење свих српских православних цркава.

Сарађивајући нам (у вест: Администратор Њ. В. Епископ Мирон сазвао је 31. новембра за данас 10. овог месеца, седнице Св. Синода карловачке митрополје, на коме ће се прогласити сједињење карловачке митрополије са црквом Краљевине Србије. На Синоду ће бити и епископ далматинско истријски Господин Димитрије Врњковић, који ће прогласити сједињење далматинско-

истријске и Боко-которске епархије са црквом у Краљевини Србији. Црква у Босни и Херцеговини и у Црној Гори већ је то сједињење прогласила. После тих одлука Св. Синода у Карловцима ће се одржати конференција свих српских православних епископа, на којој ће се дискутовати о будућем реду и устројству једне српске православне цркве.

Питање аустријског новца.

На јучерашњој министарској седници дуже се времена третирало питање о финансијским приликама у новој југословенској држави. Ради нагомиланања банкота Аустроугарске банке на територији Аустроугарске државе подухеће се мере које су подобне да ослабе штетне последице. У том смислу изаћи ће у јавност интервју г. Министра Финансија Нинчића.

Књижевни оглас.

Госп. Јосо Лакатош, публицист из Загреба, Гундулићева ул. 59, дао је у штампу књигу „Југославија у светлости статистике“ (латиницом). Књига ће изићи о овој години, на више штампаних табача, а цена ће јој бити 6 круна, са поштарином 6.50, односно 4 динара. У овј књизи на основу службених статистичких публикација изнесена је верна слика целе Југославије у етнографском и економском гледу Биће око десетак мањих и већих табела и прегледна карта целе Југославије.

ОГЛАСИ

ПОТРЕБУЈЕ СЛУЖАВКУ за сав посао са раком, станом и добром платом. Обратити се у Косијској ул. бр. 38. I спрат, врата 4 3-3

Мој син РАДИВОЈЕ ПАЛАЛИЋ војни обавезник 7. пука I позива Дунав. Дивизије, родом из Бегалице, среза грчанског, заробљен је и по његовом писму био је у Брауну, у Аустроугарској, одавно ми се не јавља. Молим свакога, ко зна за мога сина Радивоја, да ме путем штампе о њему извести, за шта ћу му бити вечито благодаран.

Јесам позиван **РАДОВАН ПАЛАЛИЋ** из Бегалице, срез грчански, окр. београдски.

Радњу БЕРБЕРСКУ мога пок. мужа Петра Миклиновића продужила сам у истој згради, Каменичка ул. бр. 5. Услуга чиста и тачна. Мол м поштоване муштерије за посету. С поштовањем **ЉУБИЦА МИКЛИНОВИЋ** удова.

Пианино готово нов. две БУНДЕ, једно ЛИВАДЕ и друге ствари на продају, — Дринч нева бр. 18, (код мале пиваре). 1

ЖЕНСКА добра, која ана купати, потребна је за мању породицу. Плата добра. Косовска ул. 36. 1-2

Карбид МОЖЕ СЕ — ДОБИТИ КОД

Јеше Х. Јеушуа „Шапчаника“ Београд — Кнез Михајла ул. 47.

Бенциона И. Бенциона

Васина ул., до Кл. Лурије. 1-10т

Част је Дирекцији **Биоскопа ОПЕРА** у Македонској улици, да извести београдско грађанство, да ће у СРЕДУ 12. децембра почети ПРЕДСТАВЕ састојећи се из најбољих филмова познате фирме **Пате-Фрер**, ратних слика и најбољих комичних филмова. Дневне представе од 4 до 10 сати по подне. За свечано отварање даваће се чувена ДРАМА

„Разносачица хлеба“

Комичан филм у главној улози „МАКС ЛИНДЕР“ и ратни филм у Македонији СА СРПСКОМ ПРВОМ АРМИЈОМ. 1-3